تاریخچه دانشکده پرستاری آجا (ارتش جمهوری اسلامی ایران)

ژاله آبیاری[1]، *زهرا فارسی[2]

دانشکده پرستاری آجا در ۱۳۵۰/۷/۱۷ به عنوان «آموزشگاه عالی پرستاری نیروی زمینی ارتش» افتتاح گردید و اولین دوره پرستاری با تعداد ۲۹ نفر دانشجوی دختر دیپلمه شروع به کار کرد. این افراد از طریق آزمون داخلی پذیرفته می‌شدند و تمامی آموزش‌های پرستاری در بیمارستان خانواده تحت سرپرستی مترون بیمارستان سرکار خانم مینو امیر حسامی ارائه می‌شد. تا اینکه ساختمان کنونی دانشکده پرستاری در سال ۱۳۵۰ افتتاح گردید که تحت ریاست سرکار خانم سرهنگ سیما سرلک پور اداره می‌شد.

در سال ۱۳۵۴ عنوان «آموزشگاه عالی پرستاری» به «مدرسه عالی پرستاری نیروی زمینی ارتش» تغییر یافت. از آن زمان هر ساله در مهرماه پذیرش دانشجویان مقطع کارشناسی با حداکثر تعداد ۳۰ نفر دانشجو تا سال ۱۳۵۷ ادامه داشت. دانشجویان از طریق آزمون داخلی پذیرش می‌شدند و موظف به گذراندن ۱۱۸ واحد درسی بودند و بعد از گذراندن سه سال کامل تحصیلی (هر سال شامل دو ترم اول و دوم و ترم تابستانی) دانشجویان فارغ التحصیل می‌گردیدند. در سال‌های ابتدایی تدریس در این آموزشگاه به زبان انگلیسی صورت می‌گرفت.

از سال ۱۳۵۷ دانشجویان دوره هشتم از طریق کنکور سراسری و آزمون گزینش داخلی پذیرفته شدند. آزمون داخلی توسط ریاست دانشکده، ریاست بیمارستان خانواده، مترون بیمارستان خانواده، معاون آموزش دانشکده و مدیر گروه فن پرستاری انجام می‌شد. در سال ۱۳۶۷ بر اساس تصمیم شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تصویب جانشین ریاست وقت ستاد کل نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران (ج. ا. ا.) عنوان «دانشکده پرستاری نیروی زمینی ارتش ج. ا. ا.» جایگزین «مدرسه عالی پرستاری نیروی زمینی ارتش» گردید.

در اوایل انقلاب و شروع جنگ تحمیلی دوره نهم دانشجویان گزینش شدند. در سال ۱۳۵۹ دوره دهم دانشجویان که شامل شش دانشجو بودند و در دوره انقلاب فرهنگی تحصیل می‌نمودند، بسیاری از آموزش‌های نظری را در دانشگاه علوم پزشکی ایران گذراندند. به دلیل نیاز مبرم نیروی پرستاری فعال در دوران جنگ تحمیلی داوطلبین از سال ۱۳۶۲ تا ۱۳۶۸ (دوره ۱۰ تا ۱۵ پرستاری) به صورت ناپیوسته (کاردانی-کارشناسی) پذیرش شدند. این افراد پس از اخذ مدرک کاردانی شش ماه در بیمارستان مشغول به کار می‌شدند و بقیه واحدهای تحصیلی را جهت اخذ مدرک کارشناسی در دانشکده می‌گذراندند. سپس، دانشجویان دوره‌های بعد مجدداً با مدرک کارشناسی فارغ التحصیل می‌شدند. تا دوره ۲۲ فقط دانشجویان دختر پذیرش می‌شد و از دوره ۲۲ به بعد دانشجویان پسر و دختر گزینش می‌شدند. لازم به ذکر است که در دوران جنگ تحمیلی دانشجویان پرستاری مرد توسط دانشکده پرستاری نیروی هوایی ارتش ج. ا. ا. تربیت می‌شدند. لازم به ذکر است که دانشجویان و کارکنان دانشکده پرستاری ارتش نقشی تعیین کننده در مراقبت از مجروحین جنگی چه در مناطق جنگی و چه در بیمارستان‌های عقبه از جمله بیمارستان خانواده داشتند. در حال حاضر (تابستان ۱۳۹۸)، دانشجویان دوره ۵۵ کارشناسی در حال تحصیل می‌باشند.

از سال ۱۳۷۳ این دانشکده تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی آجا قرار گرفت و به عنوان «دانشکده پرستاری آجا» تغییر نام یافت. در آذر ماه ۱۳۸۰ دانشکده پرستاری نیروی هوایی ارتش به این دانشکده منتقل و با آن تلفیق شد.

از سال ۱۳۸۸ دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد در رشته

مجله علوم مراقبتی نظامی ■ سال ششم ■ شماره ۲ ■ تابستان ۱۳۹۸ ■ شماره مسلسل ۲۰ ■ صفحات ۷۹-۸۰

۱- کارشناس پرستاری، مربی، دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی آجا، تهران، ایران.
۲- دکترای تخصصی پرستاری، دانشیار، گروه بهداشت جامعه و معاونت پژوهش، دانشکده پرستاری، دانشگاه علوم پزشکی آجا (*نویسنده مسئول).
آدرس الکترونیک : z.farsi@ajaums.ac.ir; zahrafarsi@gmail.com

[Downloaded from mcs.ajaums.ac.ir on 2026-11-12]

[DOI: 10.29252/mcs.6.2.79]

پرستاری مراقبت‌های ویژه و از نیمسال اول ۹۰-۱۳۸۹ دانشجویان کارشناسی ارشد پرستاری نظامی در این دانشکده پذیرش شدند. در حال حاضر، دانشجویان کارشناسی ارشد در رشته‌های پرستاری نظامی، پرستاری اورژانس، پرستاری مراقبت ویژه و روان پرستاری در این دانشکده در حال تحصیل می‌باشند.

از سال ۱۳۹۵ دوره دکترای سلامت در بلایا در دانشکده راه اندازی شد و در حال حاضر ۵ دانشجو در این مقطع در حال تحصیل می‌باشند.

اسامی روسا و سرپرستان دانشکده پرستاری از سال ۱۳۵۰ تاکنون (۱۳۹۸) :

۱. خانم مینو امیر حسامی (پرستار- ماما) از تاریخ ۱۳۵۰/۷/۱۷ لغایت تیرماه ۱۳۵۱
۲. سرکار خانم سرهنگ سیما لک پور (کارشناس پرستاری) از تیر ماه ۱۳۵۱ لغایت ۱۳۵۳ به عنوان ریاست آموزشگاه عالی پرستاری نیروی زمینی ارتش
۳. سرکار خانم ملک تاج حسین یزدی (کارشناس پرستار-ماما) از سال ۱۳۵۳ لغایت ۱۳۵۸/۱۱/۲۲ به عنوان ریاست آموزشگاه عالی و در سال ۱۳۵۴ به عنوان ریاست مدرسه عالی
۴. سرکار خانم زهرا نجفی (کارشناس پرستاری) از سال ۱۳۵۸ لغایت ۱۳۵۹ به عنوان ریاست دانشکده پرستاری نیروی زمینی ارتش
۵. سرکار خانم سرهنگ ادبایی در سال ۱۳۵۹ به مدت چند ماه به عنوان سرپرست دانشکده پرستاری نیروی زمینی ارتش
۶. سرکار خانم بهناز فراهانی (کارشناس ارشد پرستاری کودکان) که از دانشجویان دوره اول پرستاری دانشکده بودند از سال ۱۳۵۹ تا مرداد ۱۳۷۰ به عنوان ریاست دانشکده پرستاری نیروی زمینی ارتش ج. ا. ا.
۷. سرکار خانم سرگرد دکتر زهرا قریشی (داروساز) از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۷۱ به عنوان ریاست دانشکده پرستاری نیروی زمینی ارتش ج. ا. ا.
۸. سرکار خانم گیتی لعالی (کارشناس پرستاری) از سال ۱۳۷۱ تا ۱۳۷۸ به عنوان ریاست دانشکده پرستاری نیروی زمینی ارتش
۹. جناب آقای سرهنگ کریم نظرزاده معافی (سرهنگ قضایی) و آقای دکتر بیژن عابدیان (پزشک عمومی) به مدت چند ماه در سال ۱۳۷۸ به عنوان سرپرست دانشکده پرستاری نیروی زمینی ارتش ج. ا. ا.
۱۰. سرکار خانم سهیلا برومند (کارشناس ارشد پرستاری کودکان) که از دانشجویان دوره ۱۰ پرستاری دانشکده بودند از بهمن ۱۳۷۸ تا دی ماه ۱۳۸۸ به عنوان ریاست دانشکده پرستاری آجا
۱۱. جناب آقای دکتر آرمین زارعیان (دکترای تخصصی پرستاری) از دی ماه ۱۳۸۸ تا مهر ۱۳۹۶ به عنوان سرپرست (۴ سال) و ریاست دانشکده پرستاری آجا
۱۲. سرکار خانم دکتر شهلا علیاری (دکترای برنامه‌ریزی درسی) از مهر ۱۳۹۶ تا کنون به عنوان ریاست دانشکده پرستاری آجا در حال فعالیت می‌باشند.

کلمات کلیدی

ارتش، پرستاری، تاریخچه، دانشکده، نظامی.

تشکر و قدردانی

بدین‌وسیله از خانم بهناز فراهانی به دلیل همکاری در تائید و بازنگری مطالب این مقاله تشکر و قدردانی می‌شود.

تضاد منافع

بدین وسیله پژوهشگران تبیین می‌نمایند که هیچ گونه تضاد منافعی در خصوص یافته‌های این مقاله نداشته‌اند.

[Downloaded from mcs.ajaums.ac.ir on 2026-11-12]

[DOI: 10.29252/mcs.6.2.79]